

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U000986

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 11-04-2026

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Лященко Аліна Михайлівна

2. Alina M. Liashchenko

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 081

Назва наукової спеціальності: Право

Галузь / галузі знань: право

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Право

Дата захисту: 20-04-2026

Спеціальність за освітою: Правознавство

Місце роботи здобувача: Організація відсутня

Код за ЄДРПОУ: 00000000

Місцезнаходження: -----, Київ, 00000, Україна

Форма власності: Змішана

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 12072

Повне найменування юридичної особи: Інститут держави і права ім. В. М. Корецького Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05417130

Місцезнаходження: вул. Трьохсвятительська, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Інститут держави і права ім. В. М. Корецького Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05417130

Місцезнаходження: вул. Трьохсвятительська, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 10.77.22

Тема дисертації:

1. Кримінальна відповідальність за планування, підготовку, розв'язування та ведення агресивної війни
2. Criminal liability for planning, preparing, unleashing and waging a war of aggression

Реферат:

1. У Розділі 1 «Загальнотеоретичні засади кримінальної відповідальності за планування, підготовку, розв'язування та ведення агресивної війни» досліджено понятійно-термінологічний апарат, використаний для формулювання ознак складу кримінального правопорушення, передбачений ст. 437 КК України, який має змішаний, міжнародно-правовий та національний характер, оскільки терміни міжнародних документів вживаються у ст. 437 КК України у властивому їх розумінні у національному законодавстві України. Встановлено значення таких понять, як «агресивна війна», «воєнний конфлікт», «агресивні воєнні дії», які не властиві термінології міжнародного публічного права, в якому натомість вживаються такі поняття, як «агресія», «акт агресії», «агресивна політика», «збройний конфлікт». Визначено «паралельні» терміни у ст. 437 КК України та у відповідних міжнародних актах. Досліджено історичний розвиток законодавства України про кримінальну відповідальність за злочин агресії, який обумовлений як попереднім формуванням ідеї про

відповідальність за пропаганду, планування, підготовку, розв'язування та ведення агресивної війни спільно з міжнародноправовими та політичними чинниками, що охоплювали формування принципу заборони застосування війни як засобу вирішення міжнародних суперечок, роботою Міжнародного військового трибуналу. Констатовано, що положення ст. 437 КК України ґрунтуються на нюрнберзькій моделі, основою для якої є ст. 6 Статуту Міжнародного військового трибуналу. Установлено, що в цілому чинна редакція ст. 437 КК України враховує політико-правовий розвиток міжнародного кримінального права, відображений у положеннях Римського статуту. З аналізу зарубіжного досвіду встановлення кримінальної відповідальності за злочин агресії виокремлено наявність двох взаємопов'язаних моделей норми про відповідальність за цей злочин – «нюрнберзької» (КК Азербайджану, Вірменії та Молдови) та «римської» (КК держав ЄС та Грузії). Про вплив положень Римського Статуту на нормативно-правову регламентацію кримінальної відповідальності за планування, підготовку, розв'язування та ведення агресивної війни, свідчить та обставина, що частина держав-членів ЄС (Хорватія, Мальта, Нідерланди, Португалія, Словенія) імплементували у своє законодавство ознаки злочину агресії шляхом їх прямого запозичення зі ст. 8 bis Римського Статуту, або відобразили їх у відповідній статті акту національного кримінального законодавства (Австрія, ФРН, Швеція, Чехія), або навіть закріпили у національному кримінальному законі бланкетну норму, яка прямо відсилає до положень ст. 8 bis Римського Статуту МКС (Кіпр). У розділі 2 «Склад злочину агресії за Кримінальним кодексом України та окремі проблеми кваліфікації за статтею 437 цього Кодексу» висвітлено об'єктивні та суб'єктивні ознаки злочину агресії. Зокрема, встановлено, що безпосереднім об'єктом злочину агресії є мир як соціальна цінність, забезпечення якої є частиною усього механізму міжнародного порядку, що полягає в забороні агресивної війни, тобто війни, яка в розумінні Статуту ООН є актом агресії проти територіальної недоторканності або політичної незалежності будь-якої держави або способом розв'язання міжнародного конфлікту. Родовим об'єктом кримінальних правопорушень, передбачених розділом XX Особливої частини КК України є міжнародний правопорядок як загальноновизнана соціальна цінність, система якої охоплює інші соціальні цінності – мир, безпеку людства, міжнародне співробітництво тощо. Кожне з п'яти суспільно небезпечних діянь, які становлять злочин агресії (планування (1), підготовка (2), розв'язування (3) агресивної війни чи воєнного конфлікту, участь у змові, що спрямована на вчинення таких дій (4), ведення агресивної війни або агресивних воєнних дій (5)) має свої змістовні особливості, а тому підлягають установленню в кожному конкретному випадку та описанню у межах обвинувачення особи у вчиненні злочину, передбаченого ст. 437 КК України. Зокрема, планування агресивної війни пов'язується виключно зі складанням такого плану, який може бути виражений як у виді конкретного офіційного документа держави, а так і у виді політичної концепції державиагресора, а вчинення інших підготовчих дій до ведення агресивної війни, як-от застосування засобів інформаційної війни, окремих елементів гібридної війни, технологій кібервійни, кібератак, тощо, охоплюються іншим суспільно небезпечним діянням, а саме підготовкою до агресивної війни чи воєнного конфлікту. Віднесено злочин агресії до «лідерських» злочинів, ураховуючи спеціальні ознаки його суб'єкта, а саме обіймання ним військової, державної або політичної посади, обсяг та характер повноважень якої дозволяють здійснювати ефективний контроль та вплив на політичні чи воєнні дії або керувати ними; або наявність такого суспільного становища, що дозволяє впливати на суспільнополітичні або військові процеси, обумовлені плануванням, підготовкою, розв'язуванням та веденням агресивної війни.

2. Section 1 «General Theoretical Foundations of Criminal Liability for Planning, Preparing, Waging, and Conducting Aggressive War», examines the conceptual and terminological apparatus used to formulate the elements of a criminal offence under Article 437 of the CC of Ukraine, which is of a mixed, international legal, and national nature, since the terms of international documents are used in Article 437 of the CC of Ukraine in their proper meaning in the national legislation of Ukraine. The meaning of such concepts as «aggressive war», «armed conflict» and «aggressive military actions» has been established, which are not characteristic of the terminology of international public law, where concepts such as «aggression», «act of aggression», «aggressive policy» and «armed conflict» are used instead. «Parallel» terms are defined in Art. 437 of the CC of Ukraine and in relevant international acts. The historical development of Ukrainian legislation on criminal liability for the crime of

aggression has been studied, which is conditioned by the previous formation of the idea of liability for propaganda, planning, preparation, initiation and waging of aggressive war, together with international legal and political factors that covered the formation of the principle of prohibiting the use of war as a means of resolving international disputes, and the work of the International Military Tribunal. It has been established that the provisions of Art. 437 of the CC of Ukraine are based on the Nuremberg model, which is based on Art. 6 of the Charter of the International Military Tribunal. It has been established that, in general, the current version of Art. 437 of the CC of Ukraine takes into account the political and legal development of international criminal law, as reflected in the provisions of the Rome Statute. An analysis of foreign experience in establishing criminal liability for the crime of aggression reveals two interrelated models of liability for this crime: the «Nuremberg» model (CC of Azerbaijan, Armenia and Moldova) and the «Rome» model (CC of EU countries and Georgia). The influence of the provisions of the Rome Statute on the regulatory and legal regulation of criminal liability for planning, preparing, unleashing and waging aggressive war is evidenced by the fact that some EU member states (Croatia, Malta, the Netherlands, Portugal, Slovenia) have implemented the elements of the crime of aggression into their legislation by directly borrowing them from Article 8 bis of the Rome Statute, or reflected them in the relevant article of national criminal legislation (Austria, Germany, Sweden, Czech Republic), or even enshrined in national criminal law a blanket provision that directly refers to the provisions of Article 8 bis of the Rome Statute of the ICC (Cyprus). Section 2 «The Elements of the Crime of Aggression under the Criminal Code of Ukraine and Specific Issues of Classification under Article 437 of the Code» highlights the objective and subjective characteristics of the crime of aggression. In particular, it is established that the direct object of the crime of aggression is peace as a social value, the provision of which is part of the entire mechanism of international order, which consists in the prohibition of aggressive war, i.e. war, which, according to the UN Charter, is an act of aggression against the territorial integrity or political independence of any state or a means of resolving an international conflict. The generic object of criminal offences provided for in Section XX of the Special Part of the CC of Ukraine is the international legal order as a universally recognised social value, the system of which encompasses other social values – peace, human security, international cooperation, etc. Each of the five socially dangerous acts that constitute the crime of aggression (planning (1), preparing (2), waging (3) an aggressive war or military conflict, participating in a conspiracy to commit such acts (4), waging an aggressive war or aggressive military actions (5)) has its own specific features and therefore must be established in each specific case and described in the indictment of a person for committing a crime under Article 437 of the CC of Ukraine. In particular, planning an aggressive war is associated exclusively with the drafting of such a plan, which may be expressed either in the form of a specific official document of the state or in the form of a political concept of the aggressor state, while other preparatory actions for waging an aggressive war, such as the use of information warfare, certain elements of hybrid warfare, cyber warfare technologies, cyber attacks, etc., are covered by another socially dangerous act, namely preparation for an aggressive war or military conflict.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Лященко А. М. Критерії визначення поняття «агресивна війна» у кримінальному праві України. Часопис Київського університету права. 2023. № 4. С. 213–217. DOI: <https://doi.org/10.36695/2219-5521.4.2023.40>

- Лященко А. М. Суб'єкт складу злочину «планування, підготовка, розв'язування та ведення агресивної війни». Наукові перспективи. 2025. №12 (66). С. 1718–1731. DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-12\(66\)-1718-1730](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-12(66)-1718-1730)
- Лященко А. М. Реформування законодавства України про кримінальну відповідальність за планування, підготовку, розв'язування та ведення агресивної війни на сучасному етапі. Європейські перспективи. 2025. № 4. С. 280–288. DOI: <https://doi.org/10.71404/EP.2025.4.41>
- Лященко А. М. Поняття «агресивна війна»: сутність і структура феномена. Часопис Київського університету права. 2024. № 2. С. 133–137.
- Лященко А. М. Щодо питання кримінальної відповідальності за планування, підготовку, розв'язування та ведення агресивної війни. Права людини і громадянина під час дії воєнного стану: Зб. наук. статей за мат-лами наук.-практ. конф. з нагоди 75-ї річн. Заг. декл. прав людини (м. Харків, 8 груд. 2023 р.). С. 212–215.
- Лященко А. М. Термін «агресивна війна» у розумінні ст. 437 КК України. Актуальні проблеми сучасної юридичної науки та практики в умовах воєнного стану. мат-ли кругл. столу (м. Київ, 6 жовт. 2023 р.). Київ: Вид-во Ліра-К, 2023. С. 101–105).
- Лященко А. М. Законодавство про кримінальну відповідальність за планування, підготовку, розв'язування та ведення агресивної війни: деякі питання історичного розвитку. Сучасні проблеми гуманітаристики: світоглядні і правові підходи, комунікативні та педагогічні стратегії: мат-ли X Всеукр. наук.-практ. конфер. (м. Рівне, 7 груд. 2023 р.). Вінниця: ТВОРИ. 2023. С. 89–93.
- Лященко А. М. Проблема відповідальності за планування, підготовку, розв'язування та ведення агресивної війни в умовах забезпечення сталого розвитку. Зб. наук. праць Міжнар. Карпат. школи: зимова сесія (м. Косів, 21–25 лют. 2024 р.): 2-ге вид., доповн. Косів: Наук. тов-во імені Шевченка, 2024. С. 96–99.
- Лященко А. М. Об'єкт складу кримінального правопорушення «планування, підготовка, розв'язування та ведення агресивної війни». Актуальні проблеми сучасної юридичної науки та практики в умовах воєнного стану: мат-ли кругл. столу (м. Київ, 7 жовт. 2024 р.). Київ: Вид-во Ліра-К, 2024. С. 12–20.
- Лященко А. М. Регламентация кримінальної відповідальності за планування, підготовку, розв'язування та ведення агресивної війни в сучасних умовах. Сучасні проблеми гуманітаристики: світоглядні і правові підходи, комунікативні та педагогічні стратегії: мат-ли XI Всеукр. наук.-практ. конфер. / редкол. Бошицький Ю. Л., Українець С. Я., Кириленко О. М., Перелигіна Р. В. Вінниця: ТВОРИ. 2024. С. 111–114.
- Лященко А. М. Регламентация кримінальної відповідальності за планування, підготовку, розв'язування та ведення агресивної війни в сучасних умовах. Сучасні проблеми гуманітаристики: світоглядні і правові підходи, комунікативні та педагогічні стратегії: мат-ли XI Всеукр. наук.-практ. конфер. / редкол. Бошицький Ю. Л., Українець С. Я., Кириленко О. М., Перелигіна Р. В. Вінниця: ТВОРИ. 2024. С. 111–114.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Планується до впровадження

Зв'язок з науковими темами: U11U004745; 0122U201164

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Дроздович Надія Людвігівна

2. Nadiia L. Drozdovych

Кваліфікація: к.ю.н., доц., 12.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-0519-6909

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський університет права Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 23745145

Місцезнаходження: вул. Доброхотова, Київ, 03142, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Газдайка-Василишин Ірина Богданівна

2. Iryna V. Hazdaika-Vasylyshyn

Кваліфікація: к. ю. н., професор, 12.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-5536-814X

Додаткова інформація: <https://scholar.google.com/citations?hl=uk&user=PjsplKsAAAAJ>; Scopus ID: 57220130905; Researcher ID: ADP-4084-2022

Повне найменування юридичної особи: Львівський державний університет внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08571995

Місцезнаходження: вул. Городоцька, Львів, 79007, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Берднік Інна Володимирівна

2. Inna V. Berdник

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2672-2864

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Чернігівська політехніка"

Код за ЄДРПОУ: 05460798

Місцезнаходження: вул. Шевченка, Чернігів, Чернігівський р-н., 14035, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кубальський Владислав Нарцизович

2. Vladyslav N. Kubalskyi

Кваліфікація: к.ю.н., доц., 12.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-6127-5786

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут держави і права ім. В. М. Корецького Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05417130

Місцезнаходження: вул. Трьохсвятительська, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кваша Роман Сергійович

2. Roman S. Kvasha

Кваліфікація: д.філософ, 081

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-4284-4917

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут держави і права ім. В. М. Корецького Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05417130

Місцезнаходження: вул. Трьохсвятительська, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Турлова Юлія Анатоліївна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Турлова Юлія Анатоліївна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Топонар О.І.

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна